

M. J. Mas: «En la infància hem d'adquirir els aprenentatges imprescindibles per a la nostra supervivència»

L'especialista en pediatria i neuropediatria acaba de publicar un llibre que parla sobre el neurodesenvolupament | Lamenta que als pediatres no tenen el mateix tracte que altres especialistes de la medicina

María José Mas durant l'entrevista | Jonathan Oca

María José Mas és especialista en pediatria i neuropediatria amb Màster en Neurociència i Biologia del Comportament. La Tarragona acaba de publicar el seu darrer llibre "La aventura de tu cerebro. El neurodesarrollo: de la célula al adulto" i en parla amb NacióTarragona. La pediatra, que va rebre el Premi Bitàcores al millor bloc de Salut i Innovació Científica l'any 2016, afirma que comprendre el neurodesenvolupament és essencial per entendre molts problemes que cada vegada són més prevalents. També explica que si alguna cosa interromp el neurodesenvolupament, es traduirà en conseqüències que podran afectar el llenguatge i la sociabilitat, per exemple.

?- Què és el neurodesenvolupament i per què l'apassiona aquest tema?

- És un llarg procés pel qual el nou-nat indefens, que no és capaç ni de canviar sol de postura, esdevindrà un adult independent. Comprendre aquest procés i les seves etapes, permet entendre millor com som i qui som els éssers humans. Impossible que això no resulti apassionant.

- Per què aquest títol i què ens trobarem en el seu llibre?

- El subtítol és un resum del llibre i el títol el que dóna la clau de com succeeix el neurodesenvolupament. D'una banda, el procés biològic està molt marcat per la genètica. Els canvis cel·lulars i metabòlics que porten a la formació i creixement del sistema nerviós, i sobretot del cervell com el seu òrgan principal, tenen com a conseqüència els avanços que observem en el desenvolupament dels nens, que segueixen una seqüència comuna i molt semblada en tots els humans de totes les cultures. La manera i els matisos de com succeeixen aquests avanços està molt influït per l'entorn, per les experiències vitals de cadascun, i per això és una aventura, perquè és imprevisible.

- Com influeix el neurodesenvolupament en els comportaments de nens i adults? Per què actuen diferent?

- El cervell és un òrgan dinàmic. Les seves neurones formen circuits que canvien contínuament per sustentar els aprenentatges. La nostra capacitat d'aprendre és màxima en la infància, però no es deté i segueix en l'edat adulta, encara que aprenem de manera diferent a com ho fan els nens. En la infància hem d'adquirir els aprenentatges imprescindibles per a la nostra supervivència.

"En la infància hem d'adquirir els aprenentatges imprescindibles per a la nostra supervivència"

- Aquests aprenentatges són difícils d'adquirir?

És un aprenentatge fluid que en absència d'interferències succeeix quasi sense esforç. No és necessari que ningú ens ensenyi a veure, a sentir, a caminar, a parlar ni tampoc a relacionar-nos amb els altres. N'hi ha prou amb tenir un mitjà propici perquè aprenguem tot això nosaltres sols. En canvi, aquelles habilitats que no són imprescindibles per sobreviure, les que podríem dir que són culturals, requereixen un esforç per aprendre-les, no flueixen soles.

- Com per exemple?

- Tots aprenem a utilitzar les mans i a fer servir eines amb elles. Per això és imprescindible aprendre a fer la pinça entre els dits polze i índex. Una vegada après aquest moviment, podem usar bastonets o coberts per menjar i aquest aprenentatge pot fer-se també en edats adultes.

María José Mas durant la presentació a la llibreria Adserà de Tarragona Foto: Jonathan Oca

- Evolucionem i ens comportem de manera diferent pel neurodesenvolupament o per la maduresa?

- Fins que no hem creat les xarxes neuronals necessàries per adquirir una funció no podem aprendre-la. Així que una cosa porta a l'altra.

-Quina és l'etapa més important per aquest procés?

- Totes són igualment importants, sense assolir les habilitats de les etapes més inicials no podrem desenvolupar les següents o ho farem de manera menys eficaç.

- Quines conseqüències pot tenir no fer aquest procés amb normalitat?

- Si alguna cosa interromp el neurodesenvolupament o impedeix el seu avanç, les conseqüències seran dèficits motors, del llenguatge, de la sociabilitat, entre altres.

- Creu que sempre ha estat estudiat el neurodesenvolupament?

- No. L'atenció i l'estudi de la infància i dels seus problemes és relativament modern i està lligat a la importància, cada vegada més gran, que se li dona al nen i al seu desenvolupament. La pediatria és l'especialitat de la medicina que entén i estudia aquest fenomen del créixer i madurar. Encara que als pediatres no sempre se'ns té en l'estima social i científica amb què es mira a altres especialistes de la medicina.

"Als pediatres no sempre se'ns té en l'estima social i

científica amb què es mira a altres especialistes de la medicina"

- Està guanyant més protagonisme en els darrers anys?

- Comprendre el neurodesenvolupament és essencial per entendre problemes cada vegada més prevalents. L'autisme o el dèficit d'atenció serien dos dels exemples més coneguts. Si podem entendre i millorar les seves repercussions tindrem adults més autònoms i més feliços.

- Considera que es destinen prou recursos per fer-ho?

- No, ja he dit que sembla que la infància no mereixi la mateixa atenció que altres branques de la medicina. Trobo molt perillosa aquesta moda que vol apartar els especialistes de la infància, els pediatres, dels nens.